

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Feltámadott!

Irta. *Csernoch János dr.*, Magyarország hercegprímása.

Tavasszal nyitott sírok fölött járunk. Amit az ősz eltemetett, az új életre kel. Ellenállhatatlan törvény húzza ki a csírákat, nyitja a rügyeket, bontogatja a bimbókat. S az ember lelkében is meglevenedik a vágy az élet után. Nem alszik ki ez a vágy soha; de most itt az idő, mikor hangosabban jelentkezik. A tavasz törvénye uralkodik az emberen is.

S az egyházi évnék is megvan a maga tavasza. Bár soha el nem hagyja a katolikus embert a halhatatlanság hite és reménye, bár soha meg nem feledkezik az apostol intéséről: Emlékezzél meg, hogy az Ur Jézus Krisztus föltámadott halottaiból (II Tim. 2, 8.), mégis különös erővel tör ki belőle a hit husvétkor, az egyházi év tavaszi ünnepén. Ilyenkor nyitott sír mellett állunk. Derengő hajnalon sietünk oda az üres sírhoz és elragadtatással hallgatjuk az angyaltól az élet evangéliomát: a názárethi Jézust keresitek? Nincs itt: Föltámadott!

Amit az adventnek sejtelmes heteiben mint reményt a szívünkben örizzük, amiért a nagybójt gyásza alatt éhezünk és virrasztunk: azt most husvétkor diadalmas érzéssel kiáltjuk bele a világba: Hisszük a testnek föltámadását és az örök életet.

Hisszük, mert Krisztus föltámadott halottaiból, az elhunytak első zsengeje (I. Kor. 15, 20). Első zsengeje ő az elhunytaknak, akik mind föltámadnak.

A holtak közül az elsőszülött ő (Kol. 1, 18.), mert amint ő a halálból újrászületett, úgy újrászületnek utána mind a halottak. Amint Ádám-ban mindnyájan meghalunk, úgy Krisztusban mindnyájan meglevenítettünk (I. Kor. 15, 22.).

Hisszük s a mi hitünk biztos és csalhatatlan, mert megdönthetetlen tényen alapszik: Krisztus feltámadásán.

Ennek a nagy és üdvözítő ténynek az emlékezete a husvét ünnepe.

Millió és millió keresztény ember ujjong és lelkesedik ezen az ünnepen, mert bizonyosságot

nyert, hogy lelkének nagy tavaszi vágya az örök élet után nem üres álom és csalóka délibáb, hanem a biztos jövődönnek előérzése, a Teremtőtől beleoltott törvényes erőnek mozdulása, amely biztosan eléri célját. Amint a földjevetett mag nem csalódik, hanem a természet biztos törvénye szerint kikél, mikor a napsugár keltegeti: úgy az ember lelke az örökkévalóságba száll, mikor az Isten hívja s az ember teste új életre kel, mikor a harsonák hangja keltegeti.

Boldog husvétii hit! Uj nemzedéket neveltél ezen a földön. Az első husvét előtt a pogány ember legnagyobb átka volt a reménytelenség. Fájdalmas ellentét volt szívének meleg vágya és a halál hideg ténye között. Nem volt rá bizonyítéka, hogy a szívének van igaza, nem a halálnak. Szomorúságában vádolta a végzetet, amely az embertől megtagadta az örök életet (Ovidius). Halottjainak sírja fölött csak az emlékezés árnyait kereste. Az élet kialudt fáklyáját a pogány nemtők a sírokon lefordítva tartották. Mintha örökre kialudt volna. A keresztények a hit sugárzó alakját állítják a sírokra evvel a felírással: Föltámadunk. A keresztet szegzik a sírokra, amelyen a halál meggyőzője meghalt s amely a föltámadás diadalmi lobogója lett. A fáklyákat, a mécseseket, a gyertyákat időnkint meggyújtják, mint husvétkor a husvétii gyertyákat. Mert a Megváltó, akit a husvétii gyertya jelképez, feltámadásával a sírokat is megvilágította hittel és reménnyel.

S mi keresztények valamennyien vigasztalódva állunk a sírok előtt. Az a világosság, amely a sírokat beragyogja, benne ég a mi szívünkben is. Hordjuk magunkkal mindenhová a hitnek ezt a világosságát, mint az okos szüzek az olajmécsesest, mikor a Jegyes jövetelét várták. Várjuk nyugodtan az Ur második eljövetelét — valamennyien, az élők és az elszenderültek.

Ő előresietett, mint a holtak elsőszülötte, azután következnek azok, akik Krisztuséi, akik az ő eljövetelében hittenek (I. Kor. 15, 23.). Ez a mi husvétünnepi reményünk és boldogságunk.

Husvét.

Irta: Mézes János.

Gyermekkorom legélelkebb és maradandóbb emlékei közé tartoznak a tavaszi verőfényben ünnepelt husvétek. Ambár sem akkor, sem ma, nem tudtam és tudom eldönteni, hogy a karácsonyi éjféle mise vagy a nagyszombati feltámadási veacesernye hatott-e rám nagyobb erővel? A karácsony bohókás, gyermekes misztikuma a tél hófehér keretében talán inkább hódító a gyermekek révén. Hisz ennek az ünnepnek egyes poetikai külsőségeit még sok nem keresztény családban is megtartják.

A husvét nem a gyermekek ünnepe. A gyermekeknek belőle csak a tavaszi napsugár meg a piros tojás marad. A bethlehemi jászol a gyermeké, annak a tulajdona, mert örül neki, mikor nézi, ragyog a szeme és nem ritkán tapsol is a templomban és fölkiált örömeiben, megelégedve az áhitatról és arról, hogy a felnőtteknek ünnepélyes az arca.

A Golgotha és szent sir a felnőtté. Akik szenvedtek már. Akik megértik. És akik hisznek a feltámadásban.

Gyermekkoromban alig voltak reám különösebb hatással a nagyhét komor és mélyértelmű szertartásai, pedig vannak annyira változatosak és hatásteljesek, mint a karácsonyi misztériumok. De nem értettem. És csak annak örültem, mikor a feltámadási körmeneten énekelni halottam:

— Feltámadt Krisztus e napon!

Ilyenkor tudtam, hogy vége a komorságnak és kezdődik az öröm.

Eladdig azonban nem értettem. Rettenetes antipatiával viseltettem Judás, a zsidó főpapok és Pontius Pilátus ellen és haragudtam mindazokra, akik a Krisztus keresztfeszítését kiérszakolták. Ma már nem haragszom úgy rájuk, de az Üdvözítőt sem sajnálom úgy szenvedéséért, mint gyermekkoromban. Akkor a gyermek sejtéseinek és ösztönszerű ítéleteinek hatása alatt állottam, ma már ismerem az igazság útjának néhány stációját az élet kálváriáján.

Krisztus Urunk pedig ezt mutatta meg az ő fenséges küzdelmeivel és isteni példájával. A Karácsony az élet kezdetének öröme, a husvét az élet szenvedésének megértése, megmutatása annak, hogy az igazságért minden küzdelem és szenvedés kicsiny és kevés, még a saját magunk feláldozása is. És ma már megértem. És ünnepemmé vallok a millió hívő felnőttekkel együtt.

A tollam pedig néhány stációt tart, elmenvén hozzátok, ünneplő hajlékokba, küzdő testvéreim, keresztény magyar tanítók, kik országszerte örömmel énekeltek:

— Feltámadt Krisztus e napon!

És kérdem tőletek, hisztek-e az Istenember küzdelmeiben, a Golgotha keresztjében és a

sírkőről elhengerített kövekben, melyeket pedig a hatalom fegyveresei őriztek?

S ha hisztek, ez a hitetek ne lankadjon ernyedésen az időnek s ha kétkednétek, mint Tamás apostol, menjetek el lélekben a szent sírhoz, melyben a világ legnagyobb halottja pihen, minden nemes törekvés egysége: az Úr, Igazság és Élet. Ott megszűnik a kétkedétek és feltámadtok önnönmagatokban. És örökké fogtok élni, mert az Eszme veletek marad a világ végétéig...

... Hordtatok-e már ti is keresztet, melynek felső ága az agyatokba fekküdt bele, két karja a szemetek könyvét sajtolta ki és töve a szívetekig hatolt le? Úgy-e igen. Feltették-e már a fejetekre a méltánytalanság tövisszuszorúját, melynek vérző szurását a ti hozzátartozóitok is érezték? Úgy-e igen. És megkötözték-e már a kezeiteket, mikor igaz harcra indultatok volna az élet küzdelmeiben? Tagadjátok-e? És itt vagytok mégis. És hisztek a feltámadásban. Minden igaznak, szépnek és nemesnek eljöveteleiben: a saját boldogulástok reményében! Mert hinnetek kell a nagy példában, a legnagyobbban, mit az emberiség minden írásai felmutatnak.

És hinnetek kell a jövő elkövetkezésében, abban, hogy a ti küzdelmetek nem meddő, ha a keresztre feszítők tábora hangosabb is és a gúnyolódásuk a levegőt tölti is be körülöttetek. Ne féljetek tőlük, mint ahogy az Üdvözítő nem félt a szívet átjáró lándzsadöféstől.

Legyen erős a ti hitetek és a harcotok kimenelele nem lehet kétséges.

... Letelepdedvén pedig kis családokkal a husvét bárány köré, annak vérével kenjétek be ajtótok falfáját, hogy a tudatlanság és gonoszság emésztő csirái be ne férközzenek a ti egészséges és hívő szívetekbe.

És ünnepeljete boldogan, megmagyarázván gyermekeiteknek, hogy mindig igaz, egyenes, derék és hasznos emberek legyenek még akkor is, ha ezért a kortársak dicsérete helyett gúny, áskálódás, mocsok és sárbataposás éri is őket. Igaz embert csak kívülről feketíthetik be, a bensője tiszta és érintetlen marad, mint az ügy, melyért küzd. Magyarazzátok meg ezt a gyermekeiteknek, hiszen ez az idő arra való, ez az ünnep annak a fenséges példája és ti ezt tudván tudjátok.

Azután pedig ünnepeljete boldogan!

300-an 3000 nevében.

Irta: Ember Károly.

A budapesti hivatalos tanítóegyesületet 100 aláíró a napokban rendkívüli közgyűlésre hívatta egybe. És az elnök szétküldte a meghívót a rendes időben, de azért a legtöbben csak a rendkívüli közgyűlés után értesültek a közgyűlés egybehívásáról és tárgyáról. A közgyűlést egy oly terembe hívták egybe, ahova a közel 3000-ból csak

400—450 gondoskodó, csak a f... természet... hallja é... meg s így... ország... tanító-eg... mondott... boló terr...

Zigán... nevek m... nekik az... tének n... hát Buc... tülete k... kötelező...

Az a... az illető... elnöкке... magyar... Budapes... hez. Mer... tos kérd... hassanal... tikával...

És m... hazafias... kezik...

nak szá... régi biza... küldheti...

díszes k... arról, l... 250—300... gyűlött...

bátorság... nitók a... az iskolá... nek maj... közben...

vétség v... letével o... ben ezt a... hetik a...

És ez... kijözané... Egyik... nek lapj... adás kö...

«Újabb... vallások... véség, a... szülöket... öntött el... multkor... nárnó a l... értelmi f... kicsinyel... idealizm... Midőn v... hogy be...

400—450 férhet be. A buzgó egybehívók azután gondoskodtak arról is, hogy hiveikkel minél korábban elfoglalják a termet és a nem «*elvtársak*» már csak a folyósokon szoronghassanak. Az elnök — természetesen — csak az előtte állók véleményét hallja és csak azok szavazatát számláltathatja meg s így a szent husvétii ünnepek előestéjén az ország legelső törvényhatóságának hivatalos tanító-egyesülete — állítólag szótöbbséggel — kimondotta a véres francia forradalom egyik romboló termékét: *Ki a hitoktatással a népiskolából!*

Zigány, Somogyi, Tuba, Cabán Samu ismert nevek most győzelmi mámorban úsznak. Sikerült nekik az ország legtekintélyesebb tanítóegyesületének nevében 250—300 taggal eldöntetni, hogy hát Budapest közel 3000 tagot számláló tantesülete kívánja a hitoktatás törlését a népiskola kötelező tárgyai sorából.

Az a terror, az a mód amellyel ezt a kérdést az illető gyűlést rendezők — a hozzájuk méltó elnökkel együtt — eldöntötték, nem méltó a magyar tanítói névhez, de főképen nem méltó Budapest székesfőváros tekintélyes tantesületéhez. Mert, hogy a nemzet életébe vágó egy ily fontos kérdéstről 3000 nevében 250—300-an határozassanak, ez oly esemény, ami fölött az ügyes taktikával kizárt 2500-nak kell véleményt mondani.

És mi erre hívjuk fel Budapest vallásos érzésű, hazafias tanítóságát. Hogy ez minél előbb bekövetkezik, ebben a székesfőváros anyáinak és apáinak százezrei bíznak és ezt kívánják is. Mert a régi bizalommal és megnyugvással csakis ezután küldhetik gyermekeiket a modernül felszerelt, díszes községi iskolákba. Ugyan ki kezkesedik arról, hogy a nagy dobbal országgá kürtölt 250—300-ak határozata: ki a hitoktatással, a gyűlölt hitoktatással a népiskolákból, nem öntebátorságot ahhoz is, hogy az illető atheista tanítók a ma kötelező hitoktatás eredményei ellen az iskola falai között, talán a katedráról is, intéznek majd támadást a nevelés és oktatás munkája közben. Igaz, hogy erre nincs joguk. Ez fegyelmi vétség volna, de akik a kultuszminiszter rendeletével oly könnyen elbántak, merész önteltségükben ezt a nagy népnevelői barbárságot is elkövetik a nevelésükre bízott gyermekek lelkén.

És ezek után egy igen időszerű, az illetőkre kijózanító tény iktatunk ide.

Egyik budapesti napilapból vesszük át, melynek lapjain f. hó 5-én jelent meg. Szólván a híradás következőképpen:

«Újabban erős mozgalom folyik *Rómában az iskolai vallásoktatás* érdekében. Az olasz katolikus nőszövetség, élén Giustiniani hercegnővel, igyekszik a szülőket egységes, impozáns fölépésre bírni. Lelket öntött ebbe mozgalomba egy sajnálatos eset, mely a multkor történt egy felsőbb leányiskolában. A tanárnő a keresztes hadjáratokat magyarázta és «saját értelmi fensőbbségének magaslatáról» végtelenül lekicsinyelte a középkor mélyeséges hitének és nemes idealizmusának eme magasztos megnyilvánulását. Midőn végre annyira ment a tapintatlanságban, hogy becsmérő szavakkal illette a kereszténység

alapítójának isteni személyét, a leányok mozgolódni kezdtek. A tanárnő erre meglepetéssel fordult hozzájuk: «Önök talán csak nem hisznek benne? *A ki hisz benne, az álljon föl.*» Erre a leányok valamennyien fölláltak.

A tanárnő eljárása egyike azoknak az eseteknek, amelyekre keresve sem lehet elfogadható mentséget találni, mert hiszen valláskülönbség nélkül mindnyájan elítéljük az olyant, aki másoknak legszentebb állási meggyőződésébe gázol bele, s hogy ez a megrenyület a katedráról történt, az még súlyosbítóbb körülmény. Még az sem hihető, hogy a szabadkőművesség, melynek hierarkijája oly erővel igyekszik elfoglalni minden talpalatnyi teret az egyháztól a modern Olaszországban, azonosítaná magát ezzel a tanárnővel. Céljaiban igen, de efféle eszközben talán mégsem. A dolognak azonban mégis volt annyi jó eredménye, hogy erősen ráterelte a figyelmet a vallási oktatás kérdéssére. A szülők kezdik belátni, hogy az az iskolán kívül való, fakultatív vallási oktatás, amelyet a gyermekek látogathatnának ugyan, a valóságban azonban aránylag nagyon csekély számban látogatnak, nem pótolhatja a rendszeres, a tanterv keretében helyet foglaló vallási órákat s az új nemzedék nagy része teljesen hijján van a legelőbb vallási ismereteknek, aminek következményeit azután a bűnügyi statisztika évkönyvei tüntetik föl mind ijesztőbb színekben. Erősen folyik tehát a mozgalom, hogy a szülők együttesen követeljék a vallástani órák bevezetését, s nem valószínű, hogy a kormány ezekkel a körülményekkel szemben véglegesen elzárkózhassék.»

A hazai lapok közlései után úgy értesültünk, hogy a radikális tanítóság merész terrorja alul nemsokára miniszteri intézkedés szabadítja föl a hazai tanítók gyűléseit. Ekkor azután a nemzetnevelés nagy érdekeiért szabadon érvényesülhet a tanítóegyesületi élet és a magyar tanítóság vissza lesz adva önmagának, hogy saját javaiért is komoly, méltóságáteljes s így meggyőző, eredményes küzdelmet folytathasson.

Elül majd a zaj, lárma és megszűnik a torok és az ököl hatalma, uralma az országos tanítói gyűléseken. És ez lesz az a korszak, mely megtermi majd gyümölcsét a haladni, fejlődni hivatott nemzeti kultúra számára ép úgy, mint a tanítói érdekek előmozdítására.

A keresztény nevelés alapelvei.

Irta: *D. J. Mercier* bibornok.*

I.

A Hágában folyó erkölcsi nevelésügyi kongresszuson azon irány képviselője, melyet laikus morálnak nevezünk, úgy gondolta ellenfeleit zavarba hozni, hogy felvetette a kérdést: «Ha Önök megszűnnének hinni — tegyük fel ezt a lehetetlen esetet — fel-

* *Mercier* Desiré bibornok a scholasztikus bölcseletnek ma talán a legkiválóbb képviselője. Belgiumban született 1851-ben. 1882-ben a híres *louvaini* (Löwen) egyetemen a bölcselet tanára lett. Később az egyetemi tanárságot a *menchelni* érsekséggel cserélte fel. Tagja a belga akadémiának. Bölcseleti munkássága így kiterjedt. Számos könyve, melyek közül az 1892-ben megjelent *Psychologie* több európai nyelvre le van fordítva, a benne foglalt gondolatokkal és a modern bölcsezzel komolyan foglalkoznak.

hagynának-e Önök az erkölccsel is? Ugy-e bár nem? Így tehát — folytata — az erkölcsiség független a dogmától; s kétségkívül azt értette: független a vallásos hit formáitól.

És amikor mi a magunk részén az erkölcsi nevelés munkájában a vallásnak helyet, az első helyet kivánjuk, azok, akik az erkölcsiséget elvilágiasítani akarják, a győzelmesnek vélt ellenvetéssel válaszolnak: «Vajjon nincsenek-e köztünk becsületes emberek és nem találhatók-e köztetek rühes birkák?»

Oh igen! vannak iskoláink és intézeteink mindkét nemű neveltjei között eltévelyedettek, akikbe szülei vallásuk alhatatosságát, szeretetük melegét bele törekedtek oltani; akiket a katolikus Egyház tamításával és a szent Eucharistia élő kenyérével táplált. Mondom, hogy vannak eltévelyedettek, akik elsiklanak, elfordulnak tőlünk; akik sokszor színelte, sokszor vad gyűlölettel ellenünk fordulnak, ami elfeledtetni velük, hogy mit köszönnek jötevőiknek és milyen magaslatról buktak le. Nem ismerjük-e mindnyaján a példaszót: «Corruptio optimi pessima». Ha a jók rosszakká válnak, ok a legrosszabbak?»

Ugy látszik, hogy az isteni mester előre rá akart mutatni nevelési munkánk esetleges sikereire, amikor megengedte, hogy az apostolok közt áruló legyen, aki a szeretet legfölségesebb megnyilvánulásakor a legalacsonyabb és leghütlenebb hálátlansággal felelt, amit a történelem az elvetemültség leghibosabb jeléül emlit: ez Judás esőkjá.

És ennek ellenében vannak lelkek, akik a legelvetemültebb környezetben is ártatlanok maradnak. Nem mesélik-e, hogy a szerzetesek a thebai pusztába magukkal vitték *Epictetus* előadásait?

Ezekből az ellentétes tényekből azt következtethetjük, hogy a nevelésnek nem egy élet *cselekvéseinek* jó- vagy rosszirányú átalakítása az eredménye. Tevékenysége a szokásokra irányul és a szokások a cselekvésre mutatnak hajlandóságot, jöllehet nem ellenállhatatlan kényszerrel.

A nevelt és a nevetlen gyermek közti különbség nem abban rejlik, hogy az előbbi csak erkölcsös cselekvéseket visz véghez, míg az utóbbi csak gonoszul cselekszik. Az emberi lélek sem nem teljesen jó, amint ezt Jacques *Rousseau* álmodta, még kevésbé teljesen romlott, ahogy ezt a peszimista *Jansenismus* el akarta velünk hitetni. A lélek életének szövevénye a jó iránti szokásokból és a rossz iránti hajlamból szövídik. A nevelés a családban nyer alapot, folytatódik az iskolában, a nevelő-intézetben és az egyetemen és a társadalomban egymást keresztező sokféle befolyások közt fejeződik be az egész élet folyamán. Ezé a feladat, hogy a jó hajlandóságokat tökéletesítse, a rosszakat pedig neutralizálja, vagy helyesebb s egyben keresztény kifejezéssel élve, hogy a rosszakat megölje.

I. A nevelés célja: az erkölcsi szokások alakítása.

Nevelni a skolasztikus bölselet értelmében annyit jelent, mint ismételt behatások segítségével valamely létezőből a benne foglalt sajátosságokat kivезetni. Educere = kivезetni, vagy helyesebben educare frequentativ formula, amely a nevelési tevékenység intenzitását és ismétlődését hangsúlyozza. Az etimologusok azt mondják, hogy a német *Erziehung* szó — *er* és *ziehen* — merőben ellentéte az educerének.*

* A góiban a *duc* gyök *d-je t-vé, c-je h-vá* alakult; *ducere*ből *tehan* lett. Ebből újabb változás következtében a *t z-vé* alakult s így lett *ziehen, erziehen* = *herausziehen*.

Az az alap, amelyből a nevelésnek valamit elő kell vonni, a gyermeki lélek. Ebből oly lelket kell csinálni, amely megacélosodott a saját egyéni életére és alkalmas a reávaró társadalmi élet élésére. A növény alkalmas a kulturára, az állat betanítható, egyedül csak az ember nevelhető.

Nevelhető azért, mert egyedül az ember rendelkezik az ész és akarat azon tulajdonságaival, amelyek épen kimagasló voltaknál fogva mindig rendeltetésükön alul, azaz mindig hiányosak és a tökéletességre fejlődni képesek fognak maradni. *Aristoteles* és *Szent Tamás* bölselete a belátásnak és a szabad elhatározásnak ezen tulajdonságait műszóval *potentialis*-nak, vagy *passiv*-nak nevezi, még pedig nem azért, mintha a tevékenységüket vitatnák el, hanem azért, mert azt akarják mondani, hogy a tökéletességre alkalmasak, a hatástalan fejlődésre képesek.

Amikor a növény zöld részére rásüt a meleg napsugár, a chlorophyll képzőtevékenység megkezd működését az organikus kémia törvényei szerint. Ugyanazon fajú bogaraknál vagy madaraknál nemcsak az ösztönszerű cselekvés egy és ugyanaz, hanem még az egyéni tevékenység is meg van határozva azok által a physikai vagy pszichológiai körülmények által, amelyek a tevékenységet megelőzték.

A hatástalan fejlődés területe csupán az ember sajátos tulajdonságai, az ész és a szabad akarat előtt áll nyitva. Ezek a tulajdonságok különböző irányban működhetnek és lépésről-lépésre megközelíthetik céljukat.

A nevelő az emberi léleknek ezt a két hajlítható főtulajdonságát használja fel. Céltudatos, ismételt és fokozódó gyakorlatokkal segíti, cselekvésre készíti, irányítja őket és ily módon hat annak az energiának a kifejlesztésére, melyet az Iskola *habitus*-nak nevez, amit mi modern nyelvünkön többé-kevésbé helytelenül *szokás*-nak hívunk. Ez a kifejezés pszichológiai alapjelentése szerint nem valamely cselekvés gyakori ismétlődését jelenti, hanem az alany állandó diszpozíciójának vagy képességének megvalósulását, ami által valamely fáradságos erőködés intenzitása csökken, megszűnik, sőt még a teljes tevékenység könnyű és vonzó játékává is átváltozik.

(Folytatjuk)

Mult... emlékezet.

Irta: Dr. Kerékgyártó Elek.

Két egyszerű, megszokott szó. Szinte nehéz elhinni, hogy földi boldogságunknak, sőt égi üdvünknek is leginkább ez a két szó képezi az alapját. Pedig úgy van. Lángelméjű, mély gondolkozású, emellett áldásosan tevékenykedett nagyjaink is azt állítják, hogy az úgy van. Állítják és be is bizonyítják, miszerint másképen az nem is lehet.

Tompa Mihály is azt mondja az ő szépségtől és erőteljű bájos, örökbecsű költeményeinek egyikében, hogy

«... a boldogsághoz kevés csak a jelen,
A multon épül az s az emlékezetem.
Örömeinkhez színt s derüt ez ad,
Mint a gyök adja a virág színét, szagát».

Megerősíti ez állítást báró *Eötvös József* is ama kifejezésével, hogy «szép emlékekkel soh'sem szegény a szív».

A túr
mezte, e
az iskola
hatása a
földön
emlékez
«kised
estem!»
zet»-ébe

Ez ny
elsorolv
sírjánál
ily áldó

Nem
önérzete
nek cim
hálatalj
közt, h
anyám

De ne
hon go
emlékez
az «Ott
meit, va
emlékei

Az ifj
talansz
társaság
annak
«Az ifja
leme m
korban
nemesü
áldásos
varázso
ítélet is

Az is
életet él
letesebb
tozásáva

Ennek l
nézet, e
hasonló
társi vo
fejlődik
kevésbb
oktatón

Ez a
matos a
fogadás
kíneseit

A esa
társadal
bármely

Ezen
lésre fe
felülmo
lennie.
bölsebb
emlékez

Enne

A *tündéremlékezet*, mint azt Nagy Imre jellemezte, elsősorban a gyermekkorba, a családi körbe és az iskola falai közé vezet vissza. A családi kör édes hatása alatt állva kiáltotta el magát *Petőfi*, hogy «a földön nekem van legszeretőbb anyám!» Erre emlékezve keserű *Kisfaludy* Károly bánata, hogy «kised hajlék, hol születtem, hej, tőled be távol-estem!» Ez az érzelem lüktet *Szemere* Pál «Emlékezet»-ében is, amidőn mondja, hogy

«Ismét egy édes-boldog érezt.
Reám derül a messze-kor homálya,
Az elveszett, elsúlyedt rózsapálya
Ismét örömtájak felé vezet.

.....
Te ihletél, szelíd emlékezet.

Ez nyújt enyhületet *Endrődi* Sándornak, amidőn elsorolván gyermekkorára édeni örömeit, az édesanya sírjánál abban talál vigasztalást, hogy «ki fölött ily áldó szemek örködnek, az nem árva, nem árva».

Nem mond kevesebbet *Tárkányi* Béla sem amaz önérzetes és bizalomteljes költeményében, amelynek címe «Anyámról» s amelyben vigasztalólag és hálataljes kifejezésekben hangsúlyozza a többek közt, hogy «Engem csapás helyett az *Ur* keze anyám szerelme által fékeze».

De nemcsak a kellemes családi kört, az édes otthon gondtalan éveit «bájolja ekképen vissza az emlékezet», amint ezt *Szász* Károly is elénk rajzolja az «Otthon befolyásá»-ban, hanem az ifjúkor örömeit, valamint a baráti kör és iskolai élet tovatűnt emlékeit is.

Az ifjúra nézve, mint azt *Széchenyi* István számtalanszor ismételi, leglényegesebb szerenese a jó társaság. Szerinte «a jó társaság nagy nyereség s annak örömei az emlékezetből kitörölhetetlenek». «Az ifjak jó társasága s annak jó társalkodási szelleme megvirágozza az egyesek életét még az aggkorban is.» «Érzelmek az ifjaknak a jó társaságban nemesülnek, erkölcsük tisztul s a lélek értelmi köre áldásosan szélesedik.» «A jó társaság örömei édenre varázsolják az életet; oly erő az, mely előtt az előítélet is meghajlik.»

Az iskola falai között pedig a tanulóifjak társas életét élve társadalmat alkotnak. Megkezdik a tökéletesebbé válni óhajtat munkáját *szabadságuk korlátozásával*. Egyezni, egy célra egyesülni tanulnak. Ennek következtében egyetértés, együttérzés, egyező nézet, egyező izlés, hasonló vágy, hasonló viselkedés, hasonlóan lelkesítő remény, szóval: barátság, tanuló-társi vonzalom, ragaszkodás, szeretet, — *testvériség* fejlődik ki közöttük. Egymás lelkiéletének többé-kevésbé alkotórészeivé válnak. Az illető nevelő-oktatóintézetben *atyafiakká* művelődnek.

Ez a szakavatottan előkészített lelki világ alkalmas azután mindazoknak a tulajdonságoknak befogadására és gyümölcsötztetésére melyek «mennyei kincseit képezik a földi kebelnek».

A családi körtől, iskoláinktól, egyházi és világi társadalmi összeköttetéseink emlékeitől tehát függ bármelyik nembelinek boldogsága és nagysága.

Ezen okoknál fogva valamennyi nevelő és nevelésre felügyelő tényezőnek kiválóképen buzgó és felülmulhatatlanul jóindulatú egyénnek kellene lennie. S ebből a jóindulatból következőleg a legbölcsebb előrelátással odahatni, hogy a multa való emlékezés gyötrőleg meg ne zavarhassa a jelent.

Ennek a boldogító állapotnak kétségkívül az

lehetne legbiztosabb előidézője, ha az illető szakavatott tényezők a családi élet megfigyelésében is résztvennének. Nálunk ezt a tanítóóság hajdanában sok odaadással gyakorolta. Bécsben ezenkívül a városi bizottság tagjai közül esetről-esetre alakul egy oly szociális kisbizottság, mely a segélykérő és segedelemben részesített családok életét folyton-folyvást figyelemmel kíséri. Ez az ellenőrzés kiszámíthatatlan hasznára válik a rendezettebb viszonyokat alkotó családi és társadalmi életnek.

Ilyen jótékony hatással pl. a sárospataki iskolai életben az úgynevezett primárius diákok tevékenykednek. Iskolakormányzatilag voltak azzal megbízva, hogy úgy a gimnáziumi, valamint a tanítóképzőbeli növendékek magaviseletére és életmódjára állandóan felügyeljenek. S ezt a felügyeletet nemcsak az iskolai és iskolán kívüli otthonokban gyakorolták, hanem az utcán és szórakozóhelyeken egész nap. Nem volt ritka eset, hogy egyes gyanus otthonokba és mulatóhelyekre esti tíz óra felé is betekintettek. Ennek a szigorúnak áldásos hatását az egész kerület mindenik községe jótékonyan érezte mindaddig, míg ez a rendszer is el nem erjedt. Az erélytelenségnek, a nembánomságnak és közönynek erényt és jószokásokat pusztító légkörében azonban már ez a fegyelmező tényező is csak haldokol, sőt a legtöbb helyen már végképen megsemmisült...

Ennél a gyászos határkőnél úgy egyházi, valamint nemzetéleti szempontból állapodjunk meg egy-két pillanatra! Erkölcsi nyereség származik abból, ha a fegyelmezettség módjaira, eszközeire és eredményeire olykor-olykor visszatekintünk. Megnyugtathat, sőt ösztönözhet bennünket az a tudat, hogy *aki a fegyelmezettség érdekében emel szót, az mindig a legjobb ügy bajnoka*.

Visszatekintvén iskolai életemre, tanári karunk igazgatótagja, *Árvay* József, kiváló példánykép gyanánt magaslik emlékezetem elé. Bizonyára az ő ismeretes képzettsége idézte azt elő, hogy társai (akik között a már akkor is jeles *Kiss* Áron dr. volt a legifjabb) épúgy, mint ő, nemcsak a legpontosabbak voltak, hanem a benső, a lelki tényezőkben is olyannyira gazdagok, hogy hatásuk alatt állva, lehetetlen volt a lelki műveltségnek mindazon elemeiben bő mértékben nem részesülni, melyeket megkövetel a tanítói pálya, nélkülözhetetlennek tart a polgári hasznos élet és egyházi életünk ajka kér.

A gyakorlati életnek nagy könyvét az oktató pályán negyvenöt éven át tanulmányozván és érté kesítvén, hámulatossá szépségében áll előttem az a terv, amelyet tanítványaik kiképzése céljából ez a bölcs tanári kar szigorúan követett. Mily kevés terhelte abból az emlékezőtehetséget! És mily nagy rész célozta azt, hogy a belső tulajdonságok, az *ember belső becsét alkotó lelki kincsek ne hiányozzanak*, sőt örvendetes kifejlődésre jussanak. A gondolkodás megizhatóságára való rászoktatás képezte a legfőbb és legszebb feladatukat. És mi, mint a méhek, csüggedést nem ismerve, gyűjtöttük össze a minden részletében gyakorlati előadások, jobban mondva beszélgetések édes tartalmát.

Ezek a beszélgetések minden helyzetre kiterjeszkedtek, anélkül azonban, hogy rendezetlenné vagy kapkodókká váltak volna. Nem is szorítottak egyedül a tanítási órákra, hanem tervszerűen megszították őket a «jeles férfiak és hölgyek» ünnepélyen, a záróvizsgálatok alkalmával, valamint a

rendszeresen tartott ifjúsági istenitiszteleteken mondott beszédek sorozatával. Siromig kísérő háláérttel emlékszem vissza arra a megfizethetetlen odaadásra, mellyel ők a nevelés magasztos munkájának éltek. Nem volt rá eset, hogy elmaradtak volna olyan alkalomról, mely az ifjakat összehozta. Mindenütt ők voltak az elsők s bevárták, míg a példás szétosztás végbement. Arra sem volt eset, hogy közöttünk vagy előttünk valaha rágyújtottak volna. S mindezeknek az lett a következménye, hogy volt tanítványaik között — tudtommal — alig van és volt olyan, aki a nikotint és alkoholt használta volna. Olyan pedig bizonyára egy sem akadt, aki ezeknek mértéktelen használatával vagy pénzre való kártyázással állását és magát csak egyszer is megszégyenítette, meggyalázta volna.

Nem csal meg emlékezetem, ha halhatatlan érdemű igazgató-tanárunk beszédeinek, mint nevelő-oktató alapeszméinek és jellemző alapelveinek jelentékeny részét felsorolom.

Szerette hangsúlyozni, hogy miféle lelki és testi közös erők és közös gyengeségek lakoznak bennünk, mely utóbbiak a közös munkára alkalmatlanná tesznek. Hogyan jelentkeznek azok, mi az ismertető jelük. Mi szolgálhat egyiknek-másiknak okszerű fejlesztésére vagy fékezésére, esetleg fékentartására? Ez vezetett rá bennünket az önismeretre, kapcsolatban az érzekkel, érzelmekkel és szenvedélyekkel nagy feladataival és veszedelmes túlzásaival. Nagy hangsúlyozással hivatkozott az előrelátás és életbölcsesség mérlegelő szerepére, mely egyszersmind a legtöbb bajnak és szenvedésnek villámhárítója. A feyelmezettség, takarékoság, állhatatosság, a csüggedetlen szorgalom, a türetnudás, méltányosság, igazságszeretet, puritán élet és becsületesség, továbbá a részrehajlatlanság, önzetlenség, jóság, szerénység, illem, szemérem, előzékenység, kötelességteljesítés, megvesztegethetetlen egyenesség, áldozatkészség, önfeláldozás, mindenekfölött pedig Istenünk és hazánk szeretete, általában mindaz, ami a lelki élet kiműveléséhez és épségben tartásához eszközül szolgálhat, elavulhatatlan értékei voltak felejthetetlen oktatásainak.

S meg kell jegyezni, hogy mindezen oktatások csak részben képezték anyagát a neveléstani óráknak. Az említett ünnepélyek, valamint a történelmi és irodalmi órák mintegy alkalmul szolgáltak az elméletben hallottak szemléltetéséhez. Azt mondhatnók: színről-színre láttuk, mi az a *belső érték* és *külső jény*? Hogy állhat elő az a mult, melynek öröme, édessége, boldogsága a legbiztosabb záloga a jövőnek? Milyenek és melyek azok az ügyek, melyekért lánfolni nemcsak érdemes, de kötelesség is? Milyen az a felvilágosodottság, mely Isten és a haza szeretete által mindnyájunkat együttérző embertársakká és honpolgárokká tesz? Miből eredhet és hogyan fejlődhetik adáz erővé az az egyenetlenkedni szerető természet, mely mindenhol és minden körben a rabság láncait kovácsolja? Mit tesz az, hogy hasonló okok mindig hasonló áldozatokat idéznek elő?

Mindezek a kérdések olyan tartalmúak, hogy mindazoknak megfelelő megfejtéséhez joga van minden jelennek, mivel azt mindenkire nézve boldogító multtá és példaszerű jövővé óhajtuk tenni — hű emlékezet segítségével.

Ugyanazért egy más alkalommal, habár csak iskolaéleti szempontból, állítsuk szembe eme kérdésekkel a — jelent!

Általános emberi erkölcsstan.

Irta: Dr. Kozma Kálmán.

A budapesti hivatalos tanítóegylet legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésén a többek között azt az indítványt tárgyalta és fogadta el, hogy a hittan tanítása az iskolából az egyházak körébe utalandó s a népiskolákban világi tanítók által *általános emberi erkölcsstan* tanítandó.

Ennek az indítványnak elfogadása a napnál világosabban bizonyítja, hogy a fővárosi tanító-ság egy jó nagy része szabadkőmives, tehát *vallástalan*.

De egyúttal az is bebizonyosodott, hogy *hazafiatlan*.

A székesfőváros éppen nem dicsekedhetik tanító-ságának egy jó részével!

Mindenütt, ahol a hittant kiküszöbölték az iskolából, belátták ennek káros, romboló hatását. Vallástan nélküli nevelés egyenesen merénylet az egész társadalom ellen. Semmiféle társadalom sem állhat fenn vallás nélkül.

Az a tanítóegylet által kigondolt *általános emberi erkölcsstan* ugyan nem nevel a hazának s a társadalomnak jó polgárokat. Lehet-e vallás nélkül erkölcs? Ez teljesen lehetetlenség. S ily lehetetlen maszlag mellett tört lándzsát a budapesti tanítóegylet!?

Ha valaha volt szükség vallásos nevelésre: úgy kétségen felül szükség van ma.

A különféle destruktív irányú nevelések s az ezekből származó dekadens világnézetek mindenfelé felfordulással fenyegetnek.

Hazafiság, kötelesség, engedelmisség, tekintélyek tisztelete ma már sokaknál csak lomtári fogalmak.

S ezek helyébe oly fogalmakat akarnak a vallás nélküli nevelők a köztudatba becsempészni, amelyek — ha tényleg érvényesülhetnének — minden téren a legnagyobb anarchiára vezetnének.

Nagyon szeretnek a vallás nélküli nevelés apostolai a művelt Nyugatra hivatkozni.

Nohát eláruljuk, hogy az a művelt Nyugat tanult, de igen sokat tanult a saját kárán s ma már sok helyen kiáltják: *Vissza a vallásos neveléshez!*

A legutóbbi időben olvashattuk, hogy a párisi községtanács — Párisra nagyon szeretnek hivatkozni! — elhatározta, hogy az iskolai segélyekből a szabad katolikus iskoláknak is utalható ki bizonyos összeg. Igen, Párisban segítik a katolikus iskolákat, mert most már nagyon is belátják, hogy a vallásos nevelésre nagyon is nagy szükségük van.

A budapesti tanítóegylet tagjai hazánkra oly szerencsétlenséget akarnak zudítani, amely Franciaországot majdnem egészen tönkre tette.

Az ilyen tendencia ellen minden jóra való, vallásos paedagogusnak küzdeni kötelesség!

Különösen kikelték ezek az újkori *nevelők* a katolikus iskolák ellen. Hát az ilyen kivén-

hedt vesszőparipán csak gondolkodás nélküli, mindenféle előítélettel megrakott alakok lovagolnak. Bátran elmondhatjuk, hogy az ilyen alakok fel sem tudják fogni, tehát hogy értékelhetnék a katolikus iskolák s egyáltalán a vallásos iskolák különösen napjainkban megbecsülhetetlen áldásos működését.

A szóbanforgó Tanítóegylet gyűlésén valaki azt mondta, hogy *a vallásban nincs hazafiság*. Ezt olyan ember mondhatta, aki, ha még szabadon jár az emberek között, csakis azért teheti, mert nemcsak a lipótmezei, hanem a többi tébolydák is telve vannak veszedelmes örültekkel.

Rendkívüli sajnálatos azonban az a körülmény, hogy a budapesti tanítóság józanabb elemei nem szállottak sikra meggyőződésük mellett, illetőleg a szabadkőműves törekvések ellen.

Ez nagy hiba, bizonyára méltányolható okokkal menthető ugyan, de mint jelenség, el nem tűntethető.

A vallásos meggyőződést nem kell véka alá rejtegetni, annak tettekben is kell nyilvánulni.

Semmi ok ne legyen ily esetekben félelemre, félrevonulásra!

Úgy látszik, hogy a budapesti hivatalos tanítóegylet ezen a nevezetes rendkívüli gyűlésen pedagógiai *pirostojjással* akart kedveskedni, amelyből életre akarja kelteni «az ő általános emberi erkölcstanát».

Ez nem sikerült. Eljárásukkal meghamisították a piros tojáshoz fűződő kedves gondolatokat; azonban el kell ismernünk, hogy adtak helyette egy neveléstani *záptojást*, amelynek undorító büze elől széles e hazában minden vallásos, hazafias pedagógus sietve menekül.

Néhány szó a törtek tanításához.

Hozzászólás. — Irtá: *Todor Izra.*

A «Népnevelő» f. é. 5-ik számában e cím alatt megjelent cikkre szerkesztő úr becses engedelmével az alábbiakkal szólhatok hozzá.

A törtek tanítása — megtanítása — az elemi iskolában nehéz dió. Alapul véve az egész osztályt, az anyag mennyiségét és a reá fordítandó időt. Ha több kevesebb eredménnyel sikerül feladatunk — nézzük annak gyakorlati élethasznát.

Tagadhatatlan, hogy a gyermek észbeli képességét fejleszti, gondolkodásmódját tágitja és tisztultabb felfogásra más dolgokban is képesebbé teszi. De mind ez csak akkor állhat be, ha a tanultak teljesen vérvé váltak. Már ebből is az következik, hogy csak azt és annyit tanítsunk aminek valóban hasznát veszi vagy veheti.

Rövid tíz évi tapasztalataim e téren igen elszomorítóak. Azt mutatják, hogy a közönséges törtek tanítására fordított fáradságos idő kárba veszett.

Mindjárt az ism. isk. tanulójában, ki a IV.—V.—VI. osztályból került ide, csődöt mond ezen tudomány. Lehetne újra, elülről kezdeni. Későbbi időben? Akkor még arra sem emlékszik, hogy ilyesmit

tanult volna. A mindennapi élet a közönséges törtekkel való számolásra nem igen nyújt alkalmat.

A közép- vagy más felsőbb iskolába készülő tanuló hasznát venne, de, ha csak e híján megy oda, akkor az elsők közt foglalhat helyet. Itt azután könnyen elsajátíthatja a számok oszthatóságát, a legkisebb közös többszörést és a négy alpműveletet. Ismerék azonban sok teológiát és más magasabb iskolát végzett egyéneket, kik a közönséges törtekkel való számolás helyett csak a tizedes törtalakot használják. Miért? Hisz tanulták s talán tudják is! Mert egyszerűbb és könnyebb.

Miért választanók mi akkor a komplikált és nehezebbet a nép számára? Miért nem hagyhatná ki a népiskolai tanterv a közönséges törtekket a négy alap műveletét? Megtanítanók a közönséges tört fogalmát, a törtszámot és részeit, fajait, berendezését és átváltoztathatóságát. Ezt fejben lehetőleg jobban begyakorolva. Például Mi a tört? Mi a törtszám? Melyek a részei? Mit fejez ki a számláló s mit nevez meg a nevező? stb. stb. A további folytatás a tizedes törtté való átváltoztatással akár a négy alpművelet.

A közönséges törtnek tizedes törtté való átváltoztatása elkerülhetetlenül szükséges a váltópénznél, hogy megtudjuk annak értékét. Például Mennyi $\frac{8}{20}$ korona? $0.4 K$, vagyis $40 f.$, $\frac{9}{25} K = 0.36 K$, vagy $36 f.$; a hossz-, súly-, űr- és köbmétereknél, a területmérték bizonyos részénél Például $\frac{1}{15} m. = 0.266 m.$, vagy $26.6 cm.$, $\frac{1}{15} q. = 0.4 q.$, vagy $40 kiló$, $\frac{7}{16} q. = 0.4375 q.$, vagy $43.75 kiló$, $\frac{1}{5} hl. = 0.8 hl.$, vagy $80 liter$ stb. stb.

Az időjelzésnél a közönséges tört fejezi ki jobban érthetően — az idő tartalmát. Például nem 0.75 nap, hanem $\frac{3}{4}$, nem 0.25 év hanem $\frac{1}{4}$ év. Úgyisint a darabmértéknél is $\frac{1}{3}$, $\frac{3}{4}$ stb. használunk. Ezeknél és ehhez hasonlóknál csak a művelet végrehajtásáért változtatjuk át a közönséges törtet tizedes törtté.

Az átváltoztatásban olyan gyakorlatra tehetünk szert, hogy az egyszerűbb közönséges törtet már fejben tudják növendékeink átváltoztatni.

Úgy hiszem, ily módon nagyban könnyítenénk munkánkon és a számtantanítás célját is jobban megközelítenők, amely tulajdonképeni feladatunk.

KATH. TANITÓK ÜDÜLŐHÁZA.

Üdülőházunk és a kath. tanítóegyletek szövetsége.

Irtá: *Papp Sándor.*

Kedvelt lapunknak, a *Népnevelő*-nek 10. száma örvendetes hírt hozott a katolikus magyar tanító-ság számára. Csak úgy repesett a szívünk örömben! Csak úgy sugárzott arcunk az örömtől! Igen, kedves tanító-testvéreim, van ok az örömrre.

A katolikus magyar tanító-ságnak egy nagy álma vált valóra.

Hazánk egyik leggyönyörűbb vidékén, a kies-fekvésű, hullámzó Balaton partján vettünk egy házat, mely a katolikus magyar tanító-ság *üdülő-háza* címét viseli.

Áll tehát a ház!

Ki hitte volna még csak pár évvel ezelőtt is, hogy az Úrnak 1914. évében az eszme már testet is öltson. Pedig így van, kedves kartársak.

A legmodernebb követelményeknek megfelelően van berendezve — mondják, akik látták.

Eddig tehát minden rendben volna!

Eddig minden katolikus magyar tanító, kinek lelkében egy jobb jövő képe dereng, Kárpátoktól az Adriáig, az öröm jöleső érzésével van eltelve.

Menjünk azonban tovább. A vételár 40.000 korona. Szép összeg! Ebből azonban csak alig néhány ezer korona van kifizetve a katolikus tanítóság által. A többi a katolikus tanítóságra vár. Az a katolikus tanítóság adóssága! Ezt nekünk kell kedves tanítótestvéreim előteremtteni. Mert az adósságot egyikünk sem szereti.

Nehézzen meg, de nem lehetetlen.

A 4000 koronácskát nem mi adtuk össze mind. A summát jószívű, tanító-barát főpapjaink adták.

Pedig e kedvelt lapunk minden számában olvasható eme felkiáltó mondat: «Kartársak! Adakozunk az üdülőházunkra!»

Ekkora hatalmas testület a saját erejéből évek óta még 4000 koronát sem hoz össze!

De kedves tanító-testvérek, ezen az alapon, ilyen lelkesedés mellett továbbra sem valami biztató a helyzet képe. Nem mondom, hogy nem hozzuk össze a kívánt összeget, ilyent a katolikus tanítóságról még feltenni sem merek, de azt igenis állítom, hogy az összeg előteremtésénél nagyon érezni fogjuk, hogy minden egyházmegyében még nincs kellően szervezve a kath. tanítóság. Ezt igenis állítom!

Itt lesz nekem mondani valóm, a katolikus magyar tanítóság megszervezésére vonatkozólag: egy tábora való tömörüléséről.

Ezen kedvelt lapunk hasábjain nálamnal hivatottabb tollú kartársunk már elmondta, hogy miképpen kellene a Magyar Kath. Tanítók Országos Bizottságát és a Kath. Tanügyi Tanácsot úgy átszervezni, hogy a kath. tanítóságot minden egyházmegyére vonatkozólag jobban összefogja. Balog Jenő nagylőzi kántortanító urat értem, aki gyönyörűen körvonalazta a teendőket. Az eszme nem alszik, de meg megtestesítve teljesen nincs.

Kedves Kartársak! lássuk már be a tizenkettedik órában, hogy addig, amíg Kárpátoktól az Adriáig minden katolikus magyar néptanító nem lesz egy tábora való tömörítve, addig nem tudunk nagy anyagi áldozatokkal járó tanító-intézményeket valóra váltani. Addig az anyagi erők szétforgácsolódnak. Ezt meg kell érteni minden katolikus magyar tanítónak! Ezt szeretném mindegyikünknek lelkébe belekiállítani, beleéltetni, hogy ott égjen, lobogjon! Ezt kedves kartársak! A teljes tömörülés eszméjének vágyát. Ennél fontosabb teendőnk nincs, mert ettől sok függ.

Kell egy kapocs kedves kartársak, amely kapocs összeköt mindnyájunkat, miként a láncszemek függnek össze. Kell egy kapocs, amely lelki együttérzést tart bennünket. Igen, lelki együttérzés szükséges ide!

Ez a lelki kapocs pedig ezidőszerint Orsz. Bizottságunk és a Kath. Tanügyi Tanács elnöksége, vagy ha jobban tetszik, hát tisztikara.

Ok a hadtestparancsnokok, a vezérek, akik vezénylik a hadtestet, akik a csapatmozdulatokat intézik, figyelemmel kísérik, összetartják a közkatonákat, ügyelnek a jó közszellemre és akiknek az intéjükre az egész hatalmas testület megmozdul, egységesen cselekszik, mindegyik teljesíti kötelességét.

Ó! kedves tanító-testvérek, ha ez most minden egyházmegyére kiterjedően megvolna, akkor a 36.000 korona előteremtése gyerekjáték volna, semmi nehézségbe nem ütközne ekkora tábortan, mint a katolikus magyar tanítóság tábora.

Az egyházmegyei kath. tanítóegyesületek és ezek alapján a katolikus tanítóegyesületek országos szövetségének megalakulását kell tehát minden katolikus tanítónak sürgetni. Az alapszabályai már elkészültek. (Szerk.)

Tartsuk tehát a teljesen egy tábora való tömörülés eszméjét a felszínen, napirenden. Ne szünjünk meg ezt hangoztatni, amíg csak létre nem jön. Érezzük ennek a szükségességét mindnyájan.

Csak bizzunk! Csak ne esztüggdjünk! Csak dolgozzunk!

Mert hogy ne kerülne néhány koronácska a saját ügyeinkre, ezt kedves kartársaim, egyikünk sem mondhatja, egyikünk sem állíthatja!

Igaz, hogy kicsi darab kenyér jutott a nemzet napszámosainak, de e kicsiből is tellik egy kicsi; csak akarni kell! kerül bizony! A nem-akarásnak pedig nyögés a helye — mondja egy jó magyar közmondás.

Hítványosságokra is 50—60 koronákat gyűjtöttünk, illetve adtunk mi már a körü gyűléseinken.

A bandát értem! A legtöbb körü gyűlésen ott vannak ezek a «szurtós képű» legények. Az ebéd színhelyén várnak bennünket. Hamarosan «keresztbe teszik» és rázendítenek, nem a legnagyobb öröme az enei füleknek, melyeket ugyancsak próbára tesznek hamis játékkal.

Azután jön a tényezőzés: hullanak a koronák, mint a jótékony eső-cseppek az ég felhőiből. Ez többször is ismétlődik. Eredmény: 50—60 korona!

Kedves kartársak, szükséges ez a pedagógia föl-kent munkásainak azon alkalomkor?! Nem!

Ó! ha csak 5—6 éven át a magunk céljaira gyűjténénk azt az összeget, amelyet eddig a «zenészek» vágtak zsebre, ó! akkor egy évtized múlva hatalmas anyagi tőkével rendelkezünk!

Ó! akkor oda írhatnánk a homlokzatra ezt a szép mondatot, amelyet az osztrák kollégáink írtak lovrana üdülőházuk homlokzatára, tudniillik: *saját erónkből!*

SZEMLE.

Vallásoktatás az iskolában. Rómában a katolikusok erélyes akciót folytatnak az iskolai hittanítás érdekében. 1908-ban a blokk-uralom betiltotta a városi iskolákban a hittanoktatását s azóta a katolikusok nem szünnék meg jogaikért küzdeni. A polgárok már két ízben kérték a tanácsot, hogy adjon alkalmas helységet, a szülők majd gondoskodnak a hitoktatásról. Azonban mindkét alkalomból, alaki okokból, nem vették figyelembe a beadványokat. Most *Giustintani-Baldini* hercegnő vette kezébe az ügyet. 2331 kérvényt adtak be. Ezek közül 171-et azért utasítottak el, mert a kérvényezők gyermekei az elemi iskola ötödik és hatodik osztályába járnak! 757 kérvényt azért utasítottak el, mert olyan gyermekekről van bennük szó, akik magániskolákba járnak. Eddig végre csak eljutott a kérvények sorsa. Beletelik azonban egy néhány hónap, amíg a kérvények tanulmányozás céljából valamely bizottsághoz kerülnek. Arról az időről pedig, amikor véglegesen intézkednek, még beszélni sem lehet. Rómában közel ötevezér elemi iskolai gyermek van s közülük csak 1403 részesül hittanításban.

Pedagógiai kurzus. A *Verein für christliche Erziehungswissenschaft* minden évben husvét táján egy-két helyen pedagógiai kurzust rendez. Az idén két

ilyen tanfolyam nyílt meg. Az egyiket április 1—4-én tartották meg *Kattowitzben*. Az előadásokat igen sokan látogatták, annál is inkább, mert F. W. *Foerster* volt az egyik előadó. Kivüle R. *Hornich* bécsi tanár, dr. *Reiz* kisasszony és dr. *Wagner* tanár beszéltek.

A másik kurzus április 14—18-án fog lefolyni a Majna melletti *Frankfurtban*. Ezen G. *Esser* bonni, J. *Geysler* és M. *Ehlinger* müncheni és M. *Spahn* strassburgi egyetemi tanár fog beszélni. Előadni fognak még P. H. *Muckermann* S. J. és H. *Dransfeld* kisasszony. Mindkét kurzus előadóinak közismert neve azt bizonyítja, hogy német földön sokkal nagyobb súlyt helyeznek a keresztény pedagógia elveinek ismertetésére, mint nálunk.

Az erkölcselen reklámok ellen. A badeni Landtagban sok panaszhangzott el a születések számának csökkenéséről, meg a fogamzás meggátolására szolgáló eszközök aljas hirdetése ellen. Pedagógiai körök illetékes helyeken hangoztatták, hogy ezek a hirdetések valósággal lassan romboló mérget esepetnek az ifjúságba. Számos ifjú ilyen hirdetések és szerek látása révén tévedt a bűn útjaira. Az erélyes tiltakozásnak végre megvan az eredménye. A belügyminiszter utasította a rendőri hatóságokat, hogy kísérik figyelemmel azokat az üzleteket, ahol ilyen holmikát árúsítanak. Ezeknek a szereknek hirdetése a büntetőtörvénykönyv 184. §-ának 3. pontjában körülírt büntetéseket vonják maguk után. Nemcsak a hirdetést büntetik, hanem ezeknek a szereknek a kirakatba való tétele, meg a boltban szembetűnő helyen való kirakása is büntetéssel jár, még akkor is, ha ezek a szerek be vannak csomagolva, de a csomag tartalma a feliratról megtudható. Az igazságügyminiszter pedig arra utasította az ügyészséget, hogy az ilyen szereket hirdető lapok, prospektusok terjesztői ellen a legerélyesebben járjon el.

A kormány intézkedései pedagógiai körökben, valamint a szülők közt nagy meglepedést keltettek.

Püspök a nevelésről. Dr. *Faulhaber*, speyeri püspök bőjti szózatában a vallásos és a vallástalan neveléssel foglalkozik.

A közérkölciség valamint a nevelés terén pusztító Los von Gott-Bewegung igen komoly dolog napjaink vallási életében. A főpásztori szeretet készíti a püspököt a vallástalan iskola és az istentelen erkölcsi fogás veszélyeinek kidomborítására és a tőlük való óvárr. Legértékesebbek a vallásos nevelésről elmondott gondolatai. A vallásos erkölcsi nevelésből vallásos erkölcsi jellem fakad. Ennek képzése ép oly magasan felette áll minden egyoldalú kulturának, mint a lelkiismeret a tudásnak. A jellemképzés és önfegyelmzés, az akarat nevelésének és önnevelésének a megdönthetetlen erkölcsi törvények és az egyház kegyelmi eszközei a legjobb iskolája. A keresztény vallás János-természeteket nevel, akik le engedik útni fejüket meggyőződésükért, de semmi áron igent nem mondanak, ha lelkiismeretük a nem feleletet javasolja. Nem nevel az az iskola, amely tanítványainak szívében a lemondás, az önmegtágadás nagy művészetét fagyasztja s amely nem teremt egyéniségeket. A keresztény ideál elérésére az erkölcsi nagyhatalmakat kell igénybe venni: a vallást, a hitet, a kegyelmet, az imát és a szentségeket. A szülői sirra csak egy komor árnyék eshetik, a vallástalan iskolában felnőtt gyermekek árnyéka. S ez a gyermek ott áll szülei hantjánál s nem vigasztalja az örökkévalóság gondolata, a sirontúli viszontlátás reménye.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Révai Nagy Lexikona. A nagy magyar enciklopédiának tizedik kötete hagyta el a sajtót a megszo-kott diszes köntösben, de a szokottnál bővebb terjedelemben. Míg az előző kötetek egyenkint 800 oldal terjedelműek, addig a tizedik kötet (Hérol-Jób) 880 oldal. Rengeteg anyag halmozódik fel ezen a 880 oldalon a megírásnak és a szerkesztésnek olyan ökonomiájával, mely már művészetszámba megy. A magyar tudomány és irodalom 284 kitünősége írta meg ezt a kötetet, melyet a központi szerkesztőség gondos munkája formált egyöntetű egésszé. A nagy mű minden során meglátszik a munkatársak nagy szeretete e nemzeti enciklopédia iránt s az a törekvésük, hogy a közönségnek a legelvezetesebb formában találják fel az ő fáradságos munkájuk gyümölcsét, korunk egész tudását, minden téren elért minden vívmányát. Valóban az ismeretközlésnek, a tanításnak, a megértésnek bravuros művészet az, mely ebben a temérdek hosszabb-rövidebb, mindig precíz és világos cikkben nyilatkozik meg s melyelfogva mindenkor örömmel forgatjuk a Révai-lexikon lapjait. A cikkeket bő képanyag gazdagítja. A szövegben van 216 ábra, külön mellékletül 4 szöveg-tábla és 34 kép, ezek közt 2 színnyomat, 6 művészeti reprodukció és 5 térkép foglalják a kötetben. Révai Nagy Lexikona egy-egy kötete vászonkötésben 18, félbörkötésben 20 koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

HIREK.

A pécsi püspök a kivándorlás ellen. Zichy Gyula gróf pécsi megyéspüspök most megjelent VII. számú főpásztori körlevelében hosszabban foglalkozik a kivándorlás kérdésével is. Papjait és tanítóit szólítja fel arra, hogy most, amikor az amerikai munkahiány ellenére is növekszik a kivándorlók száma, fokozott buzgalommal törekedjenek a kivándorlás megakadályozására. A körlevél többek között ezeket mondja: Ha a kivándorlást, mint hazánkra s magukra a kivándorlókra is veszedelmes törekvést általában el kell ítélnem, ugyanezt fokozottabb fájdalommal vagyok kénytelen megtenni akkor, amidőn a kivándorlási láz főpásztori gondjaimra bízott egyházmegyém, különösen Tolna vármegyét pusztítja. Ijesztők azok az adatok, melyek hivatalos úton jutottak hozzám e vármegye területéről, hol a folyó év első tíz hetében kiadott útlevelek száma az 1300-at meghaladja, ami ijesztően nagy szám, tekintettel arra, hogy az elmúlt évben a vármegye területén összesen 1848 útlevél állított ki. Ha ezekhez hozzávesszük a védköteles kivándorlókat, kiknek száma ugyane vármegye területén több, mint 500, előttünk áll a legnagyobb veszedelem, mely e megyét elnéptelenedéssel, legjobb munkaerőinek elvesztésével, népszaporodási arányszámának lerombolásával, szóval anyagi és erkölcsi pusztulással fenyegeti. A püspök arra buzdítja a papokat és tanítókat, hogy főképen munkaalkalmak megszerzése és közvetítése által igyekezzenek a kivándorlás ellen küzdeni. Minden tollvonás, minden lépés — mondja a körlevél — melyet ezen ügy érdekében papságom és egyházmegyém tanítói kara tesz, kiegészítő része a népnevelésnek, mely fiaink erejének fenntartását és minden irányú fejlesztését

célozza. Ne veszítsék türelmüket, foglalkozzanak a kivándorolni szándékozókka, tartsanak előadásokat a kivándorlás testi és lelki védelméről s hiszem hogy szavuk nem lesz a pusztában kialtonak hangja.

II. Magyar nemzeti zárandókat Lourdesba. Gróf Mailáth, gróf Zichy és Fischer-Colbric megyéspüspökök védnökségével és egy nagyobb papi bizottság gondos rendezésében f. é. július hó 24-én kenyelmes különvonaton indul Pádva-Róma-Lourdes-Páris és Einsiedeln érintésével, amely 20 napra terjed és a II. osztályon 480, a III. osztályon 295 koronába kerül. Tekintettel a már eddig is megnyilvánult nagy érdeklődésre, a jelentkezések június hó elsejével lezártnak. Magyar, nemet és tót nyelvű programokat készségeel küld az érdeklődőknek Gaibl Sándor pápai prelátus, apátkanonok, Pozsony, Káptalan-utca 3.

Jutalom az inasközvetítésnél közreműködő tanítóknak. A kereskedelemügyi magy. kir. Miniszter úr a «Budapesti Ipari és Kereskedelmi Munkás-közvetítő Intézet» (Budapest, VIII., József-utca 33. sz.) előterjesztése folytán több olyan vidéki tanító és lelkész részére, kiknek közreműködésével az intézet 1913 évben legtöbb inast helyezett el, egyenként 50—50 korona jutalmat engedélyezett. Jutalomban részesültek: Janul Miklós marosborói, Orosz Gábor berettyócsuhaji, Papp Gusztáv esküllői, Rácz András keszthegi, Munkai József egyeki, Fábian László nagyalmási, Jurenka Márton jános-teleki, Tima Géza esengeri, Illosvay István szamoslippói, Demjan Antal székelyhidasi, Radulovits Teofil cserépaljai, Kollarov Pál ópávai, Jancsó János sándoregyházi, Medved Mátyás tarcsói, Grigassi Károly szobránczi, Hoffmann János paszentkatalini, Kovács Ferenc mitrovicai tanítók, Guthy József tornyospálcai gör. kath. lelkész, Petyis István szovárosi kereskedő és Ansorge Antal zapresici pályamester. Az intézet újból kéri ez alkalommal a vidéki népiskolák tanítóit, hogy világosítsák fel a szegényebb sorsú földműves és napszamos fiúk szüleit, hogy az ipari pályán sokkal jobb sorsot biztosíthatnak gyermekeiknek, mint aminőt elérhetnek a cselédkedéssel vagy napszamoskodással és hogy jelentsék be azokat, akik vállalkoznak valamely mesterség megtanulására, de figyelembe kell venniök, hogy csakis olyan 12 éven felüli fiú számíthat felvételre, aki ép és egészséges, eléggé erős s testi, szellemi valamint erkölcsi fogatkozásban nem szenved, amellet szófogadó, fegyelmezett s teljesen megnyugszik abban, hogy megkell válnia a szülői háztól. Egyúttal kéri még azon mestereket és kereskedőket is, akiknek inasra van szükségük s hajlandók azt az ellátás, ruházat és a tanoneviszonyból származó költségek vállalása mellett 4 esztendőre szerződöttni, hogy abbéli szándékukat jelentsék be az intézetnél egy levelezőlapon. Az intézet azonban megkívánja, hogy az illető mester vagy kereskedő jó bánásmódban részesítse a hozzá közvetítendő tanoncot, a tanoneszerződésben vállalt kötelezettségeket rendesen teljesítse és a tanoncartásra vonatkozó törvényes rendelkezéseket pedig pontosan megtartsa, mert ezekre nézve felelősséget vállal a szülőkkel szemben.

Mailáth püspök a katolikus tanítóegyesületekről. Gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök most megjelent IV. sz. főpásztori körlevelében a katolikus tanítóegyesületekbe való belépésre utasítja egyházmegyéjének összes papjait. Felhívja a püspök a papságot, hogy mindenki lépjen be a megfelelő

espereskerületi katolikus tanítóegyesületekbe és annak működésétől vegye ki a részét. Egyúttal elismeréssel emeli ki, hogy az erdélyi katolikus tanárok testületileg beléptek a tanítóegyesületekbe. A papságnak, a tanári és tanítói testületeknek együttes működése, kölcsönös érintkezése — írja a püspök — nemesek a tanügynek fog javára válni, de a tarsadalmi életre, a hívőkre is jó hatással lesz.

Kérem az «Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap» t. tagjaihoz. Gyakran történik, hogy t. tagok a tagsági díjakat vagy a mélt. egri főkáptalanhoz, vagy alulírottához irányítják. Az alapszabályok 20. és 21. §-ainak intézkedései szerint a tagsági díjak (1903 óta 2, azaz két korona évenként) a ft. helyi lelkész uraknál fizetendők, akik az összegeket a ft. kerületi alesperes urak útján, a tagok pontos névjegyzékével együtt, legkésőbb május hó végéig az egyházmegyei hivatalokhoz küldik, ahol az egyházmegyei törzskönyvek vezettetnek. A ft. egyházmegyei hivatalok juttatják aztán a tagdíjakat az alap vagyont kezelő egri főkáptalanhoz. Miután az alapszabályok e rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyása nem kevés zavart és kellemetlenséget okoz, tisztelettel kérem a t. tagokat, hogy az alapszabályok által meghatározott intézkedésekhez szigorúan alkalmazkodni méltóztassanak. Esztergom, 1914 március 28. Dr. Walter Gyula, vál. püspök, kanonok, a «Segélyalap» elnöke.

A nagyszombat-vidéki róm. kath. népnevelők egyesületének 1914. év március hó 12-én tartott központi bizottsági gyűlésén kitűzött pályakérdések. 1. Mily haszonnal járna hazánk művelődésére a nemzetiségi vidékeken magyar ifjúsági és népkönyvtárak létesítése, különösen oly helyeken, ahol az iskolából kikerült ifjúság hazánk nyelvét már elsajátította? **Jutalom 50 korona az egyesület pénztárából.** 2. Mit tehet a tanító a fiatalok bünyös testi és erkölcsi megmentésére az iskolában és azon kívül? **Jutalom 30 korona az egyesület pénztárából és 10 korona Peczkó Antal felsőszili esperes-plébános ur adományából, összesen 40 korona.** Pályadíj csak abszolútbecsű dolgozat szerzőjének lesz odaítélve. Pályázati határidő: 1914. év augusztus hó 15. A pályázatban csak a «Nagyszombat-vidéki r. k. Népnevelők Egyesületének» tagjai vehetnek részt. Az idegen kézzel írott és jeligés zárt levéllel ellátott dolgozatok *Bocz Árpád* egyesületi elnökhöz Galántára küldendők.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Z. L. Az 1913. évi XXI. t.-c. csak a megüresedett állásokra nézve írja elő az új javavadalmi összeírást. — **K. J.** Az iskola fűtetéséről is az iskolafenntartó gondoskodik, a fennmaradt fa is őt illeti. — **F. J.** A felterjesztések adatai hivatalos titkok; az ügyet készségeel támogatjuk. — **H. G.** A legutóbb tartott *Tanács*-ülésem, abban a kérdésben, hogy a végbizonyítványt kik írják alá, az a vélemény alakult ki a jelenlévő egyházmegyei főtanfelügyelők helyeslésével, hogy a népiskolai végbizonyítványt a kath. iskoláknál aláírják. 1. a pléb. igazgató iskolaszéki elnök, 2. az igazgató-tanító, 3. az illető osztály tanítója. — **K. J.** Elintézzük. — **S. J.** Katonai ügyekben illetékes hatóság járásokban a főszolgabíró. Ott kell beadni a póttartalékba való áthelyezés stb. ügyekben katonai hatóságokhoz sőt a sorozóbizottsághoz is intézett kérvényeket. Ezeknek a kérvényeknek felszerelésére nézve is az adott viszonyok szerint az illetékes főszolgabírói hivatal készségeel ad felvilágosítást. — **H. K.** Az adóügyben nehéz véleményt mondani. A törvény a nem kath. vallású birtokost csak abban az esetben kötelezi a hitközségi iskolaadó fizetésére, ha gyermeke az illető iskolába jár. Levelében erről nem tesz említést.

P
A nm
lező
oktat

A lap
Csa

A
állásra
föltéte
nyújtá
határn

Má
kánton
kint I
szántó
széna
Mellé
minde
endők
zonyít
25-ig
tartati
elnök.

Du
hírdet
dül ál
jellegi
anyan
tanév

A
lásra
konyh
zetés:
segély
delme
zab é
tűzifa
gén v
szét v
ismétl
Tanny
plébár
Vehéc
A
zat hi
lakás
birása
József

A
Jövéd

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szá-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltek, melyek-
nek díja előre lefizetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

A kisgyarmati (Hont m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. A javadalom részletezése és föltételei a lap 1913. évi 51. számában. Kérvények benyújtásának határideje ápr. 15. Választás rövid idővel a határnap után. *Róm. kath. iskolaszék.* 487 1—1

Egri érseki megye.

Mátraderecske (Heves vm.) leányegyházban róm. kath. kántori állomás betöltendő. Javadalom: 350 pár, egyenkint 1 véka rozs, 40 fillér, 27 m³ fa beszállítva. 16 kh. szántóföld, jelenleg 926 kor. bérösszegért kiadva. 2 kocsi széna beszállítva. Stóla 100 kor. 3 szobás lakás. Melléképületek. Deputatum 70 kor. Kötelességek: I—II. mindennapi és gazdasági ismétlők tanítása, kántori tendők végzése. Családi vagy nőtlenségi és egészségi bizonyítványokkal pontosan felszerelt kérvények április 25-ig alulirothoz küldendők. Választás ápr. 30 án d. e. tartatik. Recsk. *Kún János* adminisztrátor, iskolaszéki elnök. 488 1—1

Győri püspöki megye.

Dunacsuni róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik ápr. 15-ig. Törzsfizetése: kifogástalan, egyedül álló lakás; 784/49 kor. tanítói s 857/70 kor. kántori jellegű képzésben v. természetben. Az iskola osztatlan, anyanyelv horvát. Helyettes (nő)-nek is jelentkezhetni a tanév végéig. *Iskolaszék.* 489 1—1

Kassai egyházmegye.

A vehéci (Zemplén m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: három szoba, konyha, kamra, kert és gazdasági épületek. Tanítói fizetés: tandíjkárpótlás 360 kor., fizetési kiegészítés államszegély 618 kor. 5 hold 803 ööl szántóföld kat. jövedelme 17/82 kor. Kántori: 10 köből rozs és 10 köből zab értéke 130 kor., stóla jövedelem átlag 50 kor. 5 öl tűzifa értéke 24/18 kor. A tanító a tűzifát saját költségén vágat, fuvaroztat és erdőkezelési költség harmadrészét visel. Kötelessége az alsó vagy a felső osztályt és ismétlősöket a második tanítónővel felváltva vezetni. Tannyelv magyar-tót. Kérvények ápr. 18-ig a vehéci plébániára küldendők. Vasuti állomás Varannó, honnan Vehécre 3 kilométer. 491 1—1

A tarcai róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Törvényes fizetés, szabad fajzás, rendes lakás gazdasági épületekkel. Határidő ápr. 23. Tót nyelv bírása szükséges. Személyes megjelenés kívánatos. *Reiner József* plébános, u. p. Sáros-Daróc. 500 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A polomavölgyi tanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelem 133 kor. a hitközségtől, a többi államszegély.

Kétszobás lakás konyha, kamra. Kötelessége a mindennapi és ismétlő iskola vezetése. Tót nyelv ismerete megkívánatik. Pályázatok iskolaszéki elnök címére Bosácz (Trencsén m.) küldendők. Határidő ápr. 19. 501 1—1

Szepesi püspöki megye.

Árva-Hrustini róm. kath. k.-tanítói állomásra május 1-re pályázat hirdettetik. *Iskolaszék.* 460 3—3

Kvacsáni (Liptó m. u. p. Liptószielnicz.) róm. kath. kántortanítói állásra május hó 1-ig pályázat hirdettetik. Törvényes fizetéssel. Tót nyelv tudása megkívánatik. *Iskolaszék.* Kvacsánban, u. p. Liptószielnicz. 490 1—1

A zsigrai kántortanítói állásra április 26-ig pályázat hirdettetik. Rendes lakás. Rendes fizetés. *Iskolaszék.* Zsigra, p. Szepesváralja. 499 1—1

Liptómaluzsinai róm. kath. kántortanítói állomásra a pályázat ápr. 30-áig meghosszabbíthatik. Tannyelv tót magyar. Próbaorgonálás ápr. 27. *Iskolaszék.* 498 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Badafalvára (pósta Nagyfalva, Vas vm.) németül is tudó osztálytanító, esetleg tanítónő, kerestetik törvényes fizetés, a törvényes lakás helyett egy butorozott szoba fűtéssel. Pályázati határidő ápr. 19. Kérvények a plébániahivatalhoz intézendők. 484 2—2

A szóczei róm. kath. népiskolánál az osztálytanítót kántortanítónak választották meg, az osztálytanítói állásra pályázatot hirdetünk. Az állás javadalma 1100 kor. államszegély, 100 kor. a hitközségtől, 20 kor. kertilletmény. Lakása 2 szoba, konyha, melléképületek. Egy szoba esetleg butorozva. Kötelessége díjlevél szerint. Személyes megjelenés előnyös. Pósta és vasútállomás Zalaháshágyrimány. Távolság 20 perc. A választás ápr. 18-án d. u. 2 órakor. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Kérvények 15-ig főt. *Angyal György* pléb. úrhoz küldendők. 486 1—1

Váci egyházmegye.

A Népnevelő tizenkettedik számában hirdetett legéndi róm. kath. k.-tanítói állás ápr. 20-áig meghosszabbíthatik azon megjegyzéssel, hogy ott szép új lakás nagy kerttel és k.-tanítói földek is vannak. Posta Galgaguta Alsósáp. *Plébániahivatal.* 492 1—1

Szolnokra segédkántor kerestetik. Fizetése havonként 100 kor. és 15 kor. mellékes, lakás, fűtés, világítás. Ajánlatok plébániahivatalra küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. *Árva Ferenc* plébános. 493 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A nemeshetési osztott róm. kath. iskolánál megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: törvényes lakás és fizetés. Kötelességei díjlevél szerint. Személyes megjelenés szükséges, utiköltség nem adatik. Választás ápr. 19-én d. u. Pályázati kérvények

Berson Summárok a legjobb

apr. 17-ig a bucsúszentlásziói plébániahivatalhoz küldendő. (Zala m.) *Iskolaszék.* 495 1—1
Az alsómagyalfalvai róm. kath. tanítónői (tanítói) állásra pályázat hirdetik. Törvényes fizetés, lakás, kert. Az I. osztályt fogja vezetni. Pályázati határidő *ápr. 26.* Az állás május 1-én feltétlenül elfoglalandó. Tannyelv magyar, a tanulók anyanyelve horvát. Pályázatok ft. *Czirkenesics Ede* plébános, iskolaszéki elnök úrhoz küldendő. (U. p. Muraszentmária, Muraköz.) 496 1—1

STAMPAY ének- és imakönyve

(XX. kiad., 256. old.) köve 30 fill., vászonban 50 fill. Tízre egy ingyen. Kotta egyszer ingyen, köve 30 fill. bór v. bársony netto 3 K., borj. bór 4 K. KÖBÖLKUTON, Esztergom m. A Stampay Miklós-féle KÖSZÖNTŐKÖNYVECSKE nem nálam kapható, hanem ösémnél NÓGRÁDKISTERENYÉN. 12 db franko 2 K-ért 1352—13

Népiskolai címtáblák

45 x 60 cm. nagyságban rendkívül tartós, olmozott acélbádoglemezéből, fehérzománc alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címmel ellátva darabonként 15 koronáért megrendelhetők.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társaság.
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/B. szám.
Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető. 278

Eladó

70 koronáért használt, jókarban levő egyregiszteres harmónium. Kántortanító. Balatonmagyaród. (Zala megye.) 497—1

Legjobb iskolai daloskönyv a

Kis muzsikus

Szerkeszté:

JOSVAY GÁBOR.

100 gyönyörű magyar dal, iskolai szöveggel, két szólamra hangjegyzve. Jövőhagyva az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által.

I—II. füzet ára 80—80 fillér.
100 dal kotta nélkül 40 fillér.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál (BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.)

A magyar kath. tanulóifjúság és a hívek egyetemének egységes

ima- és énekkönyve a

Szelki gyöngyök

Szerkeszté JÓSVAY GÁBOR.

Tartalmazza 500 legszebb egyházi énekünket hangjegyzve s az összes szükséges imákat és ájtatosságokat. Az egri főgymházmegyei hat. jóváhagyásával.

Ára erős és díszes vászonkötésben 2 korona.

(BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.)

Védjegye

Magyar törlőgummi

kapható minden papirkereskedésben.

Magyar címer a védjegye,
Magyar diák csak ezt vegye!

Magyar Ruggya-társaság
Részv.-Társaság Budapest.

Iskolai ünnepélyek.

Szerkesztette:
GYÓRFFY J.
igazg. - tanító.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent ezen gyűjteményes munka részletes programot ad a népiskolákban kötelező és szokásos mindennemű iskolai ünnepségre. A 330 lapra terjedő munka

ára kötve 2 korona

Külön füzetekben is megjelentek az egyes ünnepélyekre egybegyűjtött alkalmi költemények és beszédek. Mint időszerűt ajánljuk a tisztelt tanító urak és iskolafenntartók szíves figyelmébe a következőket:

Tömeges rendeléseknél árkedvezményt nyújt a kiadó Szent-István-Társulat ♦♦♦♦

1. Az ezredik év emlékezete (május 2.) A koronázási évforduló (jun. 8.) IV. füzet; ára 24 fillér.
2. Madarak és fák napja (május 20.) VIII. füzet; ára 24 fillér.
3. Békenap (május 18.) IX. füzet; ára 28 fillér.
4. Az iskolaév záróünnep. I. füzet; ára 20 fillér.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. szám.)

N

Megjelen
fizetési ár
4 korona
Szerkeszt
utca 28.
Kézirat

A mag
való hiv
bizakod
ember a
melyébo
hangos
kell az is
hogy a
tanítóte
nül is es
Szent-Is
lete: «V
él a vall
tisztelt
kereszté
fognak
védelmi
rombolá
Akiket a
össze fo
erköless
és támas
mindazo
Egy t
emberne
meginga
nincs i
eseleked
a tanító
és term
van köz
állani, h
napkelet
az állan
épen az
szabads
hol itt
szabads
sem tilt
állított,
dett azo